

Εκπαιδευτικό Συμπόσιο

12/13 Μαΐου 2021

**«Παιδαγωγικά ρεύματα & παιδαγωγοί : από τη
θεωρία στη διδακτική πράξη »**

ΡΟΖΑ ΙΜΒΡΙΩΤΗ

ΣΕΕ Φ.Α Σαμουηλίδου Ευδοκία

«...ο παιδαγωγός , ξέχωρα από τις γνώσεις του , τις πεποιθήσεις του , έχει το θείο δώρο να μπαίνει μέσα στην ψυχή του παιδιού με την αληθινή και βαθιά αγάπη , τη γεμάτη κατανόηση κι έτσι είναι από τη θέση του ο μόνος αληθινός ψυχοθεραπευτής » (Ρόζα Ιμβριώτη)

Ψυχή του παιδιού με την αληθινή και βαθιά αγάπη , τη γεμάτη κατανόηση κι

Η Ρόζα Ιμβριώτη ήταν εκπαιδευτικός , παιδαγωγός πρωτοπόρα στην παιδαγωγική επιστήμη με ριζοσπαστικές θέσεις , με νέες παιδαγωγικές μεθόδους ενταγμένη στην ειδική εκπαίδευση με πλούσιο κοινωνικό και πολιτικό έργο

Το πλούσιο βιογραφικό της αποτυπώνεται συνοπτικά στο παρακάτω χρονοδιάγραμμα το οποίο αποτελεί κατά κάποιο τρόπο ένα κοινωνικό –παιδαγωγικό οδοιπορικό στη ζωή και το έργο της σημαντικής παιδαγωγού.

Γεννημένη στην Αθήνα το 1898 από οικογένεια οικονομικά ευκατάστατη και πνευματικά προοδευτική , ο πατέρα της υπήρξε ο Ν. Ιωάννου, φιλόλογος και συνέβαλε στο χαρακτήρα της Ρόζας όπως και η στοργική της μητέρα .

Οι τομείς δράσης της καθορίστηκαν από τα κίνητρα που της έδωσε το οικογενειακό και κοινωνικό της περιβάλλον .

Το 1910 δημοσιεύονται ποιήματά της στο λογοτεχνικό περιοδικό «Πινακοθήκη». Το 1914 απόφοιτος του Αρσακείου την προσκαλεί να διδάξει ελληνικά , η Αύρα Θεοδωροπούλου , στις νέες εργάτριες στο **Κυριακό Σχολείο Εργατριών** . Το Σχολείο λειτουργούσε κάθε Κυριακή για τις εργάτριες που διδάσκονταν ανάγνωση , γραφή και αριθμητική .

Η Ρόζα αναπτύσσει αργότερα θέματα σχετικά με την ανανέωση του σχολείου , την ισοτιμία των γυναικών , τον εκσυγχρονισμό του κράτους , το δικαίωμα των παιδιών του λαού στην εκπαίδευση , θέματα που αποτελούν προβληματισμούς της Ρόζας και καθορίζουν τη πορεία της μέχρι το τέλος της ζωής της .

Το **1916** αποφοίτησε από τη **Φιλοσοφική Σχολή** του **Πανεπιστημίου Αθηνών** και διορίζεται ως δασκάλα στα ελληνικά , στο 1^ο Ελληνικό Σχολείο Θηλέων Αθηνών

Το **1917** γνωρίζει τον **Δημήτρη Γληνό** και εντάσσεται στον **Εκπαιδευτικό Όμιλο** σε ένα χώρο που της δίνεται η ευκαιρία να συναντήσει σημαντικούς παιδαγωγούς διανοούμενους της εποχής.

Το **1920** είναι **ιδρυτικό Μέλος** του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα των Γυναικών

Το 1924-25 αποσπάται στο **Μαράσλειο Διδασκαλείο** Αθηνών, διδάσκει το μάθημα της Ιστορίας αλλά την απομακρύνει το καθεστώς λόγω της υλιστικής της προσέγγισης που έκανε για το μάθημα της Ιστορίας

Το **1926** μετά τη πτώση της Δικτατορίας έκθεση Αρεοπαγίτη την απαλλάσσει για τα **Μαρασλειακά** και από τις κατηγορίες που είχαν προκύψει.

Το 1927 διασπάται ο Εκπαιδευτικός Όμιλος και η Ιμβριώτη ψηφίζει την πρόταση Γληνού . Χαιρετίζει την Ε΄ Γενική Συνέλευση της ΟΛΜΕ .

Το **1928** φεύγει για τη Γερμανία μαζί με τον Ιωάννη Ιμβριώτη σύζυγό της , σπουδάζει στο **Βερολίνο** και στη **Σορβόννη, Φιλοσοφία, Ιστορία & Παιδαγωγικά.**

Το **1928** είναι η χρονιά που επικρατούν οι **Βενιζελικοί** και στο Υπουργείο Παιδείας αναλαμβάνει ο

Γ. Παπανδρέου , έτσι δίνεται η δυνατότητα στη Ρόζα να επανέλθει και να δραστηριοποιηθεί στην Εκπαίδευση , λαμβάνονται υπόψη και οι σπουδές της.

Το **1930** επιστρέφει στη Ελλάδα και χαιρετίζει τα **Συνέδρια των επιθεωρητών Μ. και Δημοτικής Παιδείας** .

Το **1932** μετατέθηκε στη Θεσσαλονίκη ο σύζυγός της που αυτό το διάστημα είναι υφηγητής στη Φιλοσοφική Σχολή της Θεσσαλονίκης στην έδρα της Ψυχολογίας

Το **1934** αναλαμβάνει τη **Διεύθυνση του Γυμνασίου στο Κιλκίς**

Το **1936** την περίοδο Μεταξά η Ρόζα απομακρύνεται από το καθεστώς με την αιτιολογία ότι μυεί τους νέους σε σοσιαλιστικές ιδέες .

Το 1937 -1940 προτείνει τη δημιουργία **Πρότυπου Ειδικού Σχολείου Αθηνών**, η επιμονή της γίνεται πραγματικότητα και μάλιστα διευθύνει το Ειδικό Σχολείο, το πρώτο Ειδικό Σχολείο στην Ελλάδα στην Καισαριανή , για παιδιά με νοητική υστέρηση .

Το **1940-1950** συνεργάζεται με σπουδαίους παιδαγωγούς εκπόνηση **«Σχέδιο μιας Λαϊκής Παιδείας »** υπό την έμπνευση του Γληνού μαζί με Σωτηρίου , Παπαμαύρου

Από τα νεανικά της δημοσιεύματα η παιδαγωγός συντάχθηκε με το σχολείο εργασίας. Άλλωστε την εξέφραζαν οι μεταρρυθμιστικές του επιλογές του Γληνού και υποστήριζε ότι **κάθε εκπαιδευτικό σύστημα είναι γέννημα της κοινωνίας του, της οποίας τις ανάγκες υπηρετεί** . Αν αλλάξει η κοινωνία τότε και το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να προσαρμοστεί στη βάση των αναγκών προκειμένου να την υπηρετήσει σωστά .

Το δημοκρατικό Σχολείο της Ιμβριώτη διαφέρει από το Σχολείο του ισχύοντος ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος ως προς τη φιλοσοφία του , τις παιδαγωγικές του αρχές αλλά και τους σκοπούς του. Χρειάζεται αλλιώςτική Οργάνωση , ανανέωση των αναλυτικών προγραμμάτων , εκσυγχρονισμό των μεθόδων διδασκαλίας , εκπαιδευτικούς με επιστημονική κατάρτιση . Η Ιμβριώτη υποστήριζε τον **πολυτεχνισμό & την πολυτεχνική εκπαίδευση** αναφέρει : « όλοι οι μαθητές να μάθουν κοντά στον Πλάτωνα να χειρίζονται και να χρησιμοποιούν τας απλάς μηχανάς , τα νέα εργαλεία , να διδαχθούν τας αρχάς του εξηλεκτρισμού τας τεχνολογικάς μεθόδους της εργασίας . Αυτή είναι η Πολυτεχνική μόρφωσης , αυτή θα συνδέσει το σύστημα , το περιεχόμενο και την μέθοδο εργασίας της γενικής μορφώσεως με τας νέας ανάγκας της σημερινής παραγωγής »

ΤΑ ΑΕΤΟΠΟΥΛΑ

Αναγνωστικό γ' κ' δ' τάξης

ΕΚΔΟΣΗ Π.Ε.Ε.Α.
1944

Το **1941**

δραστηριοποιείται στο
τομέα της σίτισης ,
εντάσσεται στο Εθνικό
Απελευθερωτικό
Μέτωπο .

Το **1943** γίνεται ιδρυτικό
στέλεχος της **ΕΠΟΝ** Το
1944 διευθύνει το

**Φροντιστήριο της
Τύρνας**

και γράφει το
Αναγνωστικό για τη Γ '
και Δ ' Δημοτικού τα

«ΑΕΤΟΠΟΥΛΑ » .

Φροντιστήριο της Τύρνας

Με προτροπή του Πέτρου Κόκκαλη ως παιδαγωγός η Ιμβριώτη θα αναλάβει την **Οργάνωση & Λειτουργία** του Φροντιστηρίου της Τύρνας (παιδικά φροντιστήρια που δημιουργήθηκαν την περίοδο της κατοχής , πριν την απελευθέρωση). Σκοπός αυτών των φροντιστηρίων ήταν **προετοιμασία δασκάλων** μέσα από τη διαδικασία **ταχύρρυθμης εκπαίδευσης** .Με αυτό τον τρόπο θα μπορούσαν να λειτουργήσουν τα Δημοτικά Σχολεία μετά την αποχώρηση των στρατευμάτων κατοχής . Το φροντιστήριο που ανέλαβε η Ιμβριώτη λειτούργησε 4 μήνες .

ΕΘΝΙΚΗ
Ε.Α.Μ.

ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΑΥΤΟ
ΥΠΗΡΧΕ ΤΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΚΑΡΠΗΝΗΣΙΟΥ

ΟΙ ΛΗΘΕΙΤΕΣ
ΕΠΟΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ Π.Ε.Α.Ε.Α.

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ
1941 - 1944

ΕΔΩ ΣΤΕΓΑΣΤΗΚΕ
ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΕ
ΤΟ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΣΤΕΡΕΑΣ
ΤΗΣ Π.Ε.Ε.Α. ΤΟ 1944

Από το 1948-1951 εξορίζεται στη Χίο , στο Τρίκερι , στη Μακρόνησο και πάλι στο Τρίκερι

Το 1952 είναι μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΔΑ – Υπεύθυνη του τομέα Εκπαίδευσης , στέλνει τηλεγράφημα στη προπαρασκευαστική επιτροπή της **Διεθνούς Συνδιάσκεψης για το παιδί** . Το 1956 επισκέπτεται τη Σοβιετική Ένωση . Το 1957 συμμετέχει σε **Ιατροπαιδαγωγικό Συνέδριο του Βερολίνου** . Το 1962 επισκέπτεται τη **Ρουμανία** και μιλάει στο Βουκουρέστι σε **πολιτικούς πρόσφυγες** .

Το 1965 συμμετέχει σε **Διεθνές Συνέδριο Παιδαγωγικής στο Αλγέρι**, Το 1966 συμμετέχει σε **Διεθνές Συνέδριο Παιδαγωγικής στη Στοκχόλμη**.

Το 1967 η χούντα την έχει σε κατ οίκον περιορισμό

Το 1974 γίνεται ιδρυτικό μέλος του Κέντρου Μαρξιστικών Ερευνών .Στις 17 Σεπτεμβρίου 1977 φεύγει από τη ζωή η σπουδαία δασκάλα του λαού όπως χαρακτηρίστηκε

...

- Το **1946** γίνεται ιδρυτικό μέλος της Πανελληνίας Οργάνωσης Γυναικών η χρονιά που **απολύεται** από την υπηρεσία λόγω της συμμετοχής της στην **Εθνική Αντίσταση**

Η ΡΟΖΑ ΙΜΒΡΙΩΤΗ ΣΤΟ ΚΙΛΚΙΣ

Στη συνέχεια παραθέτω δείγμα του εκπαιδευτικού και κοινωνικού πλαισίου της εποχής με μαρτυρίες για το έργο της από τον μαθητή της Ρόζας **Σ. Χατζηστεφανίδη** στο σχολείο του Κιλκίςσε μια προσπάθεια να αγγίξω την εποχή της Ρόζας, το περιεχόμενο και τον τρόπο της διδασκαλίας της .

Το 1934 λοιπόν σε ένα μισοερειπωμένο γυμνάσιο του Κιλκίς μετατέθηκε η Ρόζα Ιμβριώτη και ο σύζυγός της στη Θεσσαλονίκη, μας αναφέρει ο Στέφανος Χατζηστεφανίδης. «Γρήγορα καταλάβαμε ότι η μετάθεση ήταν δυσμενής . Για τους μαθητές του σχολείου χαρά και ελπίδα .Την εποχή εκείνη το Κιλκίς είχε **3 Δημοτικά σχολεία** και **εξατάξιο μεικτό Γυμνάσιο** και στην αίθουσα στριμώνονταν **70-80 μαθητές** . Η Ρόζα από τη πρώτη στιγμή ήταν ευγενική, απλή, ανθρώπινη . Μας έδωσε την αίσθηση της μαθητικής οικογένειας .Πρόσεχε όλους τους μαθητές. Θέμα καθημερινής συζήτησης στη μικρή πόλη του Κιλκίς ήταν η γυμνασιάρχης κ. Ρόζα Ιμβριώτη, πρωτόγνωρο για την εποχή γυναίκα γυμνασιάρχης .Την περίοδο της παραμονής της στο Κιλκίς δίνει δυο διαλέξεις η μια με θέμα :

«Η Γυναίκα της Αθήνας τον Ε ' αιώνα» και

«Η Συμβολή της εγγελιανής φιλοσοφίας στην ανάπτυξη του ιστορικού υλισμού». Και στις δυο διαλέξεις η αίθουσα που πραγματοποιήθηκαν ήταν ασφυκτικά γεμάτη.

Όλο αυτό δεν άρεσε στο καθεστώς κάτι που οδήγησε την Ρόζα εκτός σχολείου. Συνέπειες για όλους μαςτο κλείσιμο του μαθητικού συσσιτίου που είχε δημιουργήσει για φτωχούς μαθητές, ιδιαίτερα μαθητών από τα χωριά της περιφέρειας του Κιλκίς

Αξίζει να σταθώ στο **τρόπο διδασκαλίας του μαθήματος της Ρόζας και το **περιεχόμενο** του μαθήματος , τις προσπάθειές της για να βοηθήσει όλους εμάς στη διάπλαση του χαρακτήρα μας , ελεύθερου , υπεύθυνου και περήφανου πολίτη .
Σχετικά με το περιεχόμενο της διδασκαλίας **ξεπερνούσε το Πρόγραμμα του Υπουργείου , ιδιαίτερα στο **μάθημα της Έκθεσης Ιδεών** .****

Θέματα όπως :

- ✓ « Άνθρωπος εγγράμματος μα χωρίς χαρακτήρα είναι μαχαίρι δίκοπο στα χέρια ενός τρελού » (Λ. Τολστόι)
- ✓ « Ένας λαός υψώνεται, όταν γνωρίσει την πραγματική ιστορία » (Δ. Γληνός)
- ✓ « Στάλα τη στάλα το νερό , το μάρμαρο τρυπάει ».

Με τέτοια και άλλα θέματα η Ρόζα έχτιζε το χαρακτήρα συγχρόνιζε με την εξέλιξη , ύψωνε με τη γνώση της ιστορίας μας , δυνάμωνε τη θέλησή μας .

Δεν θα ξεχάσω το τελευταίο θέμα της αποχαιρετιστήριας έκθεσης : **« Τώρα που αφήνω το θρανίο »** θέμα προβληματισμού για το μέλλον ...

Σχετικά με τον τρόπο διδασκαλίας της κατάργησε τα θρανία στη τάξη , **τοποθέτησε τα θρανία σε σχήμα Π και καρέκλες γύρω – γύρω** . Στο άνοιγμα του Π βρισκόταν το δικό της τραπέζι , την ώρα διδασκαλίας βλέπαμε τη δασκάλα και τους συμμαθητές μας. Κάτι που βοηθούσε στη κοινωνικότητα μας . Μας είχε μοιράσει σε **ομάδες εργασίας** , ο καθένας υπεύθυνος για την **ατομική** του εργασία αλλά και συνυπεύθυνος για την δουλειά της **ομάδας** , όλες οι ομάδες συνυπεύθυνες για την δουλειά της **τάξης** . Μας βαθμολογούσε σαν **άτομα** , σαν **ομάδα** , σαν **τάξη**. Δεν θα ξεχάσω ποτέ τις συμβουλές της στο τελευταίο αποχαιρετιστήριο μάθημα .

«Τώρα που τελειώσατε το Γυμνάσιο μπαίνετε σε ένα καινούριο κύκλο της ζωής. Εσείς παιδιά μου **αγόρια με τις γνώσεις που αποκτήσατε ως τώρα , αν το θελήσετε , εύκολα ο καθένας μπορεί να γίνει δακτυλοδεικτούμενος . Σας συμβουλεύω να μην επιδιώξετε ποτέ να γίνεται δακτυλοδεικτούμενοι. Προσπαθήστε να γίνετε **άνθρωποι χρήσιμοι** . Μη βάζετε ποτέ σε δοκιμασία την ηθική σας υπόσταση . Κατακτήστε την υψηλή έννοια άνθρωπος**

Εσείς πάλι **κορίτσια που η φύση σας έταξε να είστε το λίκνο και η τροφός της ζωής , δεχτείτε αυτόν το ρόλο περήφανα χωρίς κανένα αίσθημα μειονεκτικότητας , ίσα –ίσα σαν φυσικό προνόμιο , σαν βασικό στοιχείο της ζωικής συνέχειας και **συμπληρώστε την έννοια άνθρωπος** , χωρίς διάκριση φύλου με την **προσφορά της φιλίας και της συντροφικότητας** , μέσα στην οικογένεια που θα φτιάξετε ...**

Εύχομαι σε όλους σας καλή και ευτυχισμένη σταδιοδρομία ...»
καταλήγει η μαρτυρία του Σ. Χατζηστεφανίδη.

გზაი.

დ^რ ტურნაძე

პ. შიშინიძე

Το Πρώτο Ειδικό Σχολείο στην Ελλάδα
Πρότυπο Ειδικό Σχολείο Αθηνών
1937-1946

**ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ
ΕΙΔΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Μ.Δ.Δ.Ε
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ
"ΡΟΖΑ ΙΜΒΡΙΩΤΗ"**

Το 1937 -1940 πρότεινε τη δημιουργία **Πρότυπου Ειδικού Σχολείου Αθηνών**, η πρόταση της έγινε δεκτή και μάλιστα διηύθυνε το πρώτο Ειδικό Σχολείο στην Ελλάδα, στην **Καισαριανή** , για παιδιά με νοητική υστέρηση .

Για το πώς δημιουργήθηκε και πως λειτουργούσε το Σχολείο αυτό υπάρχουν οι μαρτυρίες του **Κώστα Καλαντζή** στενού συνεργάτη της Ρόζας: «Γνώρισα τη Ρόζα όταν γύρισε από το Κιλκίς μαζί με άλλους συναδέλφους στη Μετεκπαίδευση του Πανεπιστημίου . Η Ρόζα αναζήτησε χώρο για να στήσει το σχολείο , τότε μέναμε στη Καισαριανή μαζί με τη σύζυγό μου , πράγματι η Ρόζα επισκέφθηκε τη Καισαριανή με τις προσφυγικές παράγκες στο ρέμα .Μαζί με τη Ρόζα προχωρήσαμε στα σχολεία της περιοχής ανακαλύψαμε τι συνέβαινε με τα παιδιά πως πολλά καθυστερούσαν , απουσίαζαν , ζητιάνευαν στους δρόμους , στα ρέματα .Κατάλληλο χώρο **οι δάσκαλοι της περιοχής πρότειναν** ένα κομμάτι από το **χώρο του Σκοπευτηρίου ...**

Ο πρώτος Αναγκαστικός νόμος 453/1937 ονόμασε το Σχολείο «Ειδικόν Σχολείον Ανωμάτων και καθυστερημένων Παιδιών » όρος απαράδεκτος και τραυματικός . Η Ρόζα δεν ρωτήθηκε αλλά με προσωπική της επέμβαση ο νεότερος νόμος 1049/1938 ονόμασε το Σχολείο

«ΠΡΟΤΥΠΟ ΕΙΔΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ»

Επίσημα εγκαίνια τα Χριστούγεννα του 1937 , το σχολείο φάνταζε σαν πρωτοτάξιδο καράβι. Μήνες δούλευαν όλοι οι δάσκαλοι για να γεμίσει με διδακτικό υλικό και παιχνίδια που ήταν τα περισσότερα φτιαγμένα με τα χέρια μας. Έφτιαχνα κουκλόσπιτα , κουκλοθέατρο , καραγκιόζη

A HONOLULU BEACH

Το ειδικό σχολείο για την Ιμβριώτη δεν έχει την έννοια του ξεχωριστού αλλά την έννοια «**ένα ειδικό βλέμμα** » για το παιδί , για το λόγο αυτό δημιουργεί την πρώτη διεπιστημονική ομάδα , επιλογή μαθητών γίνεται από τα σχολεία της Καισαριανής μέσα από τη διαδικασία ενημέρωσης του προσωπικού, συμπλήρωση ερωτηματολογίων και εξέταση από 3μελή επιτροπή

(ιατρική , παιδαγωγική και ψυχολογική - κλίμακα Binet-Simon Terman)

Η Ρόζα με τις σπουδές στο εξωτερικό είδε και διάβασε πολλά , το Σχολείο της Καισαριανής το όφειλε στο **παιδαγωγικό της ένστικτο** , στο ταλέντο και την έμπνευση της , στην απέραντη αγάπη για το αδύναμο παιδί . Θυμάμαι την εφευρετικότητά της , τον αυτοσχεδιασμό , σαν 19χρονη δασκαλίτσα , χόρευε τραγουδούσε , έπαιζε με τα παιδιά σε σκηνική έκφραση .

Η Ρόζα στα **βδομαδιάτικα φροντιστήρια** μας ανέλυε το έργο τον τρόπο πρακτικής εφαρμογής των ιδεών στο Σχολείο . Έδινε **θέματα** και **βιβλιογραφία** για να αναπτύξουμε όλοι, αλλά και να κάνουμε **κριτική** πάνω σε αυτά .

Σχεδιασμός διδακτικής δουλειάς

για το επόμενο δεκαπενθήμερο , ότι μοντέρνο εφαρμόζονταν σε Ειδικά σχολεία του εξωτερικού το εφαρμόζαμε και εμείς :

- ❖ Σχολείο Εργασίας
- ❖ Ενιαία Διδασκαλία
- ❖ Ολική Μέθοδος στην Ανάγνωση και γραφή

Για τη **Ρυθμική Γυμναστική** κάλεσε την Ελβετίδα δασκάλα, την κ.Jordan και για τη **θεραπεία του λόγου** τον κ . Σ. Καραντινό, για τη **Χειροτεχνία** τον καθηγητή Χειροτεχνίας Θ. Μαραγκουδάκη .

Θέατρο , Κουκλοθέατρο , Καραγκιόζης ήταν μέσα στο διδακτικό κύκλο.

Εφαρμόζεται για πρώτη φορά η **μέθοδος Decroly**

(Βακαρέλλη , Ξ)

Ο μεγάλος σκηνοθέτης Σωκράτης Καραντινός όταν είδε πως κάναμε παραστάσεις στο ύπαιθρο Μύθων του Αισώπου , και άλλων παραμυθιών έλεγε «Εσείς βρήκατε τις ρίζες του πανάρχαιου λαϊκού θεάτρου , χωρίς να το ξέρετε. Είμαι αληθινά συγκινημένος »

Σχετικά με το Επιστημονικό – Ιατρικό ψυχολογικό & Κοινωνικό πρόγραμμα εφαρμόστηκαν :

Για την επιλογή των παιδιών (μετά από έρευνα κοινωνική , ιστορική και ιατρική εξέταση) , χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το τεστ Binet –Simon-Terman, το οποίο τροποποίησε και προσαρμοσε στον τόπο μας ο **Γιάννης Ιμβριώτης** στο **Εργαστήρι Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης**

Ιατρική εξέταση γίνονταν από Ψυχίατρο

Την κοινωνική έρευνα και επαφή με γονείς την είχε αναλάβει απόφοιτος της Σχολής Επισκεπτριών Αδελφών

δεν είχαν τότε κοινωνικούς λειτουργούς)

Λειτουργία Φροντιστηρίου Γονέων

(κάθε μήνα γίνονταν ομιλίες , συζητήσεις με τους γονείς)

Το 1939 η Ρόζα βγάζει το **πρώτο βιβλίο** «Ανώμαλα και καθυστερημένα παιδιά 1^{ος} χρόνος» και αυτό για να δείξει στον επιστημονικό κόσμο τις βασικές αρχές που πάνω τους στηρίχθηκε η οργάνωση και λειτουργία του Σχολείου και για να δώσει ένα ελάχιστο πρώτο βήμα της πρακτικής δουλειάς της πρώτης εφαρμογής των ειδικών διδακτικών μεθόδων στις τάξεις και βαθμίδες.

Το πρώτο επιστημονικό μέρος γράφτηκε από τη Ρόζα και το **δεύτερο το πρακτικό** γράφτηκε από τους **δασκάλους που υπηρέτησαν το 1937-38**

Μερικά από τα **αποτελέσματα των πρώτων εξετάσεων** και ερευνών των παιδιών και των οικογενειών τους οδηγούν σε «κοινωνικά συμπεράσματα»

Η φτώχεια , η ανεργία , ο αλκοολισμός, και η εξαθλίωση υπήρξαν από τις βασικές αιτίες των περιστατικών που έφθαναν στο Σχολείο.

Η Δημιουργία και η Λειτουργία του Πρότυπου Ειδικού Σχολείου Αθηνών απέδειξε τις ικανότητες της Ρόζας να συνδυάζει τη θεωρία με την πράξη . Στο χώρο αυτό εφαρμόστηκαν πρωτοποριακές αρχές μάθησης καθώς εκπαιδεύτηκαν και δάσκαλοι

Υπό την επίβλεψη της Ιμβριώτη κλήθηκαν να διδάξουν τα ειδικά παιδιά . Συνδυασμός εκπαιδευτικών μεθόδων διδασκαλίας όπως της Μοντεσσόρι , του Πεσταλότσι, του Ντεκρολύ. Υλοποιήθηκαν καινοτόμες μέθοδοι διδασκαλίας βασισμένες στην Ενιαία Συγκεντρωτική Διδασκαλία προσαρμοσμένες στις ανάγκες του Ειδικού Σχολείου .

Η Ιμβριώτη παραμένει στο Σχολείο μέχρι το 1946 , στη συνέχεια απολύεται λόγω της συμμετοχής της στην Εθνική Αντίσταση , την συμμετοχή της στην ΕΠΟΝ , (μαρτυρία του Κ. Καλαντζή) .

**ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΡΟΖΑΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ ΕΞΟΡΙΑΣ
Χίος , Τρίκερι , Μακρόνησος , Τρίκερι
(1948-1951)**

Τρίκερι

Το 1948 ξεκινάει το ταξίδι στην εξορία με πρώτο το νησί της **Χίου** την Άνοιξη , και τελευταίο ταξίδι ήταν το **Τρίκερι** το 1951. Στη διάρκεια της εξορίας η Ρόζα υπέστη βασανιστήρια δεν αποκηρύσσει τις ιδέες της και παραμένει σταθερή στις πολιτικές της πεποιθήσεις . Οι Δασκάλες δεν παρέλειψαν το καθήκον τους τα μαθήματα στις συνεξόριστες αναλφάβητες και αγράμματες . Με εμπνευστή οδηγό την Ρόζα Ιμβριώτη και με τη συνεργασία της με εκπαιδευτική ομάδα καταρτίστηκε το «**Μορφωτικό Πρόγραμμα** » με στόχο την κάλυψη μεθοδικά και διαλεκτικά των μορφωτικών αναγκών . Μαθήματα όπως **Γενικής Ιστορίας και Γεωγραφίας**, μαθήματα που γίνονταν σε μορφή διαλέξεων στις εξόριστες γυναίκες από τις δασκάλες . Τα μαθήματα αυτά αγαπήθηκαν από τις εξόριστες . Ο τόπος εξορίας στο στρατόπεδο στο Τρίκερι μεταβλήθηκε σε κρυφό σχολειό . Οι νέες κοπέλες αλλά και μεγαλύτερες σε ηλικία γυναίκες μεταμορφώθηκαν σε μαθήτριες. Οι 52 δασκάλες, καθηγήτριες όλων των ειδικοτήτων ακόμα και των ξένων γλωσσών , **δίδασκαν τις συνεξόριστές** τους τα μαθήματα της ειδικότητά τους .

Οι 230 περίπου αναλφάβητες γυναίκες έμαθαν να γράφουν και να διαβάζουν όλες .Το ίδιο έγινε και με 380 αγράμματες . Οι εξόριστες που είχαν εγκαταλείψει το δημοτικό σχολείο στις μεσαίες και τελευταίες τάξεις , ήταν 470 γυναίκες , οι δασκάλες μας δίδαξαν Έκθεση στη δημοτική γλώσσα, Γραμματική , Αριθμητική , Γεωγραφία , Ιστορία . Στις μαθήτριες γυμνασίου που αρπάχτηκαν από τα θρανία του σχολείου τους κι ήταν 80 , οι καθηγήτριες δίδαξαν τα αντίστοιχα μαθήματα κάθε τάξης : Νέα Ελληνικά , Αρχαία , Μαθηματικά , και 15 απόφοιτες γυμνασίου προετοιμάστηκαν για εισαγωγικές εξετάσεις στο Πανεπιστήμιο, αναφέρει σε μαρτυρία της η Ναταλία Αποστολοπούλου.

(Από το βιβλίο Γυναίκες Εξόριστες στα στρατόπεδα του εμφυλίου : Χίος , Τρίκερι , Μακρόνησος , Τρίκερι (1948-1954)

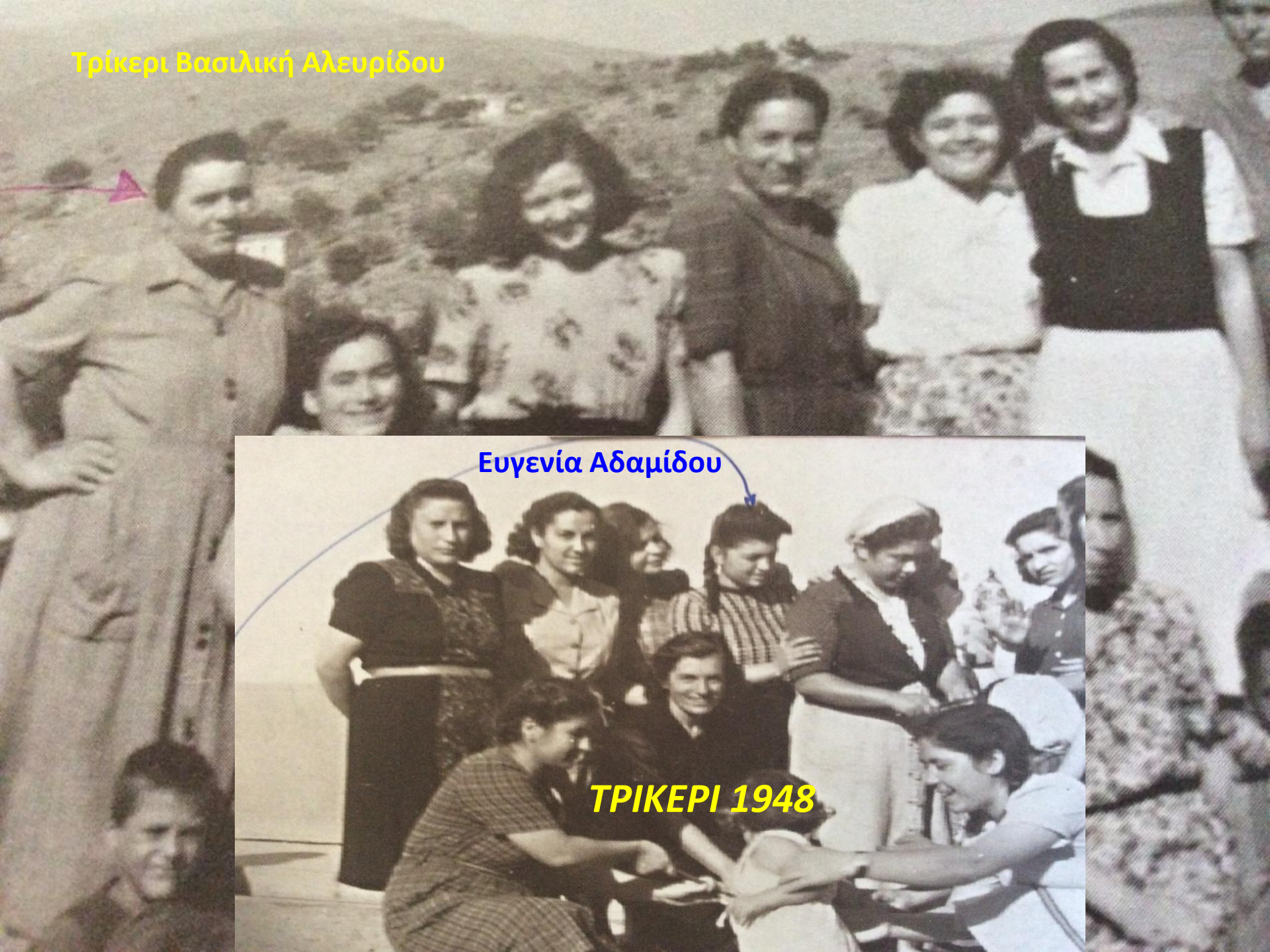
Επίσης δημιουργήθηκε ένα πρόγραμμα για τα μικρά παιδιά που συνόδευαν τις μητέρες στην εξορία .

Η Ιμβριώτη έφυγε από το Τρίκερι πριν τελειώσει το 1951 ευνοήθηκε από τη διακυβέρνηση της χώρας από τον Πλαστήρα . Η διάθεσή της όμως για κοινωνικούς αγώνες διατηρήθηκε και η εξορία και οι ταλαιπωρίες που πέρασε δεν έκαψαν το ηθικό της ούτε άλλαξαν τις πεποιθήσεις της .

Σ όλη τη πορεία της ζωής της ανέπτυξε πλούσιο συγγραφικό έργο και μεγάλο αριθμό άρθρων με παιδαγωγικά , κοινωνικά και πολιτικά θέματα .

«Για να αλλάξουμε τον άνθρωπο , πρέπει να γίνουμε εμείς πρώτα άνθρωποι» (Ρόζα Ιμβριώτη)

Τρίκερι Βασιλική Αλευρίδου

Ευγενία Αδαμίδου

ΤΡΙΚΕΡΙ 1948

Συμπερασματικά

- ❖ «ο δάσκαλος δεν είναι μόνο γράμματα είναι περισσότερο από όλα ο ίδιος παράδειγμα αγωνιστικό και αποφασιστικό με τη δράση του , με το βίο του και την πολιτεία του για τους μαθητές του » (Ιμβριώτη)
- ❖ «Με τη δημιουργικότητα η αγωγή αποκτά νέα ποιότητα , γίνεται ανθρωπομορφική , βοηθάει τον άνθρωπο να γίνει δημιουργός και αφέντης της τύχης του και του κόσμου »
- ❖ Η αποστολή του Δασκάλου είναι ναεμείς θα φτιάξουμε ανθρώπους συνειδητούς και ελεύθερους . Χρέος μας είναι να σταθούμε πλάι στο λαό μας και στην ανάγκη να το οδηγήσουμε ...» (Ιμβριώτη)

Τα συμπεράσματα δικά σας !

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Αρθρογραφία

- «Το σχολείο της εργασίας» (1922 -άρθρο στο περ. *Ελληνίς*)
- «Γύρω από το φεμινιστικό αγώνα» (1923 -άρθρο στο περ. *Ελληνίς*)
- «Γύρω από την ψήφο» (1923 -άρθρο στο περ. *Ο Αγώνας της Γυναίκας*)
- «Η διδασκαλία της Ιστορίας» (1926)
- «Η ιστορική επιστήμη στο σχολείο» (1926-27 -δύο άρθρα στο περ. *Αναγέννηση*)
- «Μορφώνουμε δούλους» (1936 -δύο άρθρα στο περ. *Παιδεία*)
- «Το παιδικό βιβλίο» (1948 -άρθρο στο περ. *Ανταίος*)
- «Ανασυγκρότησις και παιδεία» (1958 -άρθρο στο περ. *Η Νέα Οικονομία*)
- «Οι απασχολήσεις του παιδιού της υπαίθρου» (1958 -άρθρο *Περιοδικό Τέχνης*)
- «Ένα περίεργο ψυχογράφημα του σημερινού Έλληνα» (1962 -άρθρο στο περ. *Επιθεώρηση Τέχνης*)
- «Παιδεία, ο παρίας του κράτους» (1963, διάλεξη -δημοσιεύθηκε στο συλλογικό τόμο *Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Συζητήσεις, κρίσεις, απόψεις* [1966])
- «Δημήτρης Γληνός» (1964 -άρθρο στο περ. *Επιθεώρηση Τέχνης*)
- «Η αισθητική αγωγή και το σχολείο» (1965 -άρθρο στο περ. *Επιθεώρηση Τέχνης*)

Εργογραφία

- ✓ *Η Αθηναία στον 5ο και 4ο αιώνα π .Χ.* (1922)
- ✓ *Η γυναίκα στο Βυζάντιο* (1923)
- ✓ *Μεθοδολογικά Προβλήματα. Η διαλεκτική του Hegel* (1933)
- ✓ *Ανώμαλα και καθυστερημένα παιδιά* (1939)
- ✓ *Ανθρωπιστική παιδεία* (1955)
- ✓ *Το κατηγορώ της νεολαίας* (1972)
- ✓ *Άριστος οίωνός. Η αυξημένη ωριμότητα των νέων - Ο Νοέμβρης του 1973* (1974)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ –ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- Σύλλογος Πολιτικών Εξόριστων Γυναικών , Γυναίκες εξόριστες στα στρατόπεδα του εμφυλίου Χίος , Τρίκερι , Μακρόνησος , Τρίκερι 1948-1954. Εκδόσεις :Καστανιώτη 1996
- Αποστολοπούλου Ναταλία ; « Μνήμη Ρόζας Ιμβριώτη στο στρατόπεδο γυναικών Τρίκερι » Εφ. Ριζοσπάστης 1977
- Καλαντζής Κώστας , (2015-16) Το Πρότυπο Ειδικό Σχολείο της Ρόζας Ιμβριώτη «Θέματα Παιδείας » Νίκη Εκδοτική
- Χρονοπούλου, Πανταζή Χρύσα, (2011) «Ρόζα Ιμβριώτη της ζωής και του Σχολείου» εκδόσεις: Εμπειρία Αθήνα
- Χαρίση Αντωνία , (2013) «Η Ρόζα Ιμβριώτη .Στον Πρότυπο Ειδικό Σχολείο Αθηνών ,Εκδόσεις: Επίκεντρο Αθήνα
- Ιμβριώτη Ρόζα (1983) «Παιδεία και Κοινωνία » Εκδόσεις : Σύγχρονη Εποχή ,Αθήνα
- https://www.avgi.gr/politiki/322106_thymomaste-trikeri?amp
- <https://www.rizospastis.gr/story.do?id=377133>
- http://www.elliepek.gr/documents/7o_synedrio_eisigiseis/imvrioth%20adamopoulou.pdf
- https://eclass.uowm.gr/modules/document/file.php/NURED273/%CE%9C%CE%AC%CE%B8%CE%B7%CE%BC%CE%B1%205-%CE%A1%CF%8C%CE%B6%CE%B1%20%CE%99%CE%BC%CE%B2%CF%81%CE%B9%CF%8E%CF%84%CE%B7%2020%20-1_oc_new.pdf
- <https://www.cretalive.gr/istoria/didaskeis-epistimonika-tinistoria-sto-apagoreyoyme>

- [https://eclass.uowm.gr/modules/document/file.php/NURED273/%CE%9C%CE%AC%CE%B8%CE%B7%CE%BC%CE%B1%205-%CE%A1%CF%8C%CE%B6%CE%B1%20%CE%99%CE%BC%CE%B2%CF%81%CE%B9%CF%8E%CF%84%CE%B7%2020%20-1 oc new.pdf](https://eclass.uowm.gr/modules/document/file.php/NURED273/%CE%9C%CE%AC%CE%B8%CE%B7%CE%BC%CE%B1%205-%CE%A1%CF%8C%CE%B6%CE%B1%20%CE%99%CE%BC%CE%B2%CF%81%CE%B9%CF%8E%CF%84%CE%B7%2020%20-1_oc_new.pdf)
- <https://www.cretalive.gr/istoria/didaskeis-epistimonika-tinistoria-sto-apagoreyoyme>
- <https://e-mesara.gr/1920-otan-diochthikan-apo-tin-ekpaideysi-oi-delmozyos-kai-glinos-giati-ypostirixan-tin-roza-impvrioti/>
- <https://www.nostimonimar.gr/roza-impvrioti-i-pedagogos/>
- <https://www.verywellmind.com/alfred-binet-biography-2795503>